

معاونت پژوهش‌های
کاربردی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

نظرات استدلالی

اساسنامه صندوق توسعه شبکه تار (فیر) نوری

شماره مسلسل: ۴۰۳۲۰۷۶

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۰/۳۰

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

اساسنامه صندوق توسعه شبکه تار (فیبر) نوری

تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۹/۲۴

کد خزانه: ۴۰۳۲۰۷۶

۱۴۰۳/۱۰/۳۰

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۴۰۳/۹/۲۴

پژوهشکده شورای نگهبان

درباره‌ی اساسنامه

هیئت وزیران در راستای اختیار حاصل از ذیل اصل (۸۵) قانون اساسی و به استناد بند (ب) ماده (۶۶) قانون برنامه پنج‌ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران، «اساسنامه صندوق توسعه شبکه‌تار (فیبر) نوری» را بنا به پیشنهاد شماره ۱/۶۲۶۶۲ مورخ ۱۴۰۳/۴/۲۱ وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۹/۴ هیئت وزیران به تصویب رساند. پس از آن، این مصوبه جهت طی تشریفات قانونی مقرر در اصل (۸۵) قانون اساسی، جهت بررسی عدم مغایرت مفاد آن با موازین شرع و قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۶۲۸۷۶/۱۴۱۰۸۶ مورخ ۱۴۰۳/۹/۱۳ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۴۰۳/۹/۲۱ مفاد برخی از مواد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی و در برخی موارد واجد ابهام تشخیص داد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۱۰۲/۴۴۳۶۸ مورخ ۱۴۰۳/۹/۲۴ به هیئت وزیران اعلام کرد.

«نظرات استدلالی شورای نگهبان در خصوص اساسنامه صندوق توسعه شبکه تار (فیبر) نوری»

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۳/۹/۴ به پیشنهاد شماره ۱/۶۲۶۶۲ مورخ ۱۴۰۳/۴/۲۱ وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و به استناد بند (ب) ماده (۶۶) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۲^۱، اساسنامه صندوق توسعه شبکه تار (فیبر) نوری را به شرح زیر تصویب کرد:

ماده ۱-

در این اساسنامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱- ...

۱. ماده (۶۶) قانون برنامه پنج ساله هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۴۰۳/۴/۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام: «ماده ۶۶- به منظور افزایش سهم اقتصاد رقمی (دیجیتال) از تولید ناخالص ملی، اقدامات زیر انجام می‌گیرد:

الف- ...

ب- به منظور استفاده حداکثری از ظرفیت‌های زیرساختی کاروران مخابراتی و توسعه شبکه دسترسی نهایی اینترنت پهن‌بند ثابت مبتنی بر تار (فیبر) نوری، «صندوق توسعه شبکه تار (فیبر) نوری» تأسیس می‌شود. اساسنامه صندوق شامل ارکان، وظایف، اختیارات، نحوه فعالیت، مدیریت و نظارت بر صندوق در چهارچوب این قانون باید ظرف سه ماه از لازم‌الاجرا شدن این قانون با پیشنهاد وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات به تصویب هیئت وزیران برسد، همچنین تمامی فرایندهای اجرایی این صندوق بدون هیچ‌گونه افزایش ساختار سازمانی و اجرایی بر عهده سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی است.

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است با استفاده از منابع این صندوق و سرمایه‌گذاری کاروران مخابراتی سالانه حداقل پنج میلیون امکان برقراری اشتراک اینترنت پهن‌بند ثابت مبتنی بر تار (فیبر) نوری در کشور ایجاد نماید و گزارش عملکرد در خصوص این صندوق را به کمیسیون‌های برنامه و بودجه و محاسبات و صنایع و معادن مجلس به صورت سالانه ارسال نماید.

منابع مالی صندوق شامل منابع باقیمانده در حساب توسعه شبکه تار (فیبر) نوری موضوع بند «س» تبصره (۷) قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور و بخشی از درآمدهای ناخالص سالانه کاروران ارتباطی و فناوری اطلاعات با تصویب هیئت وزیران از محل قانون اجازه تعیین و وصول حق امتیاز فعالیت بخش غیردولتی در زمینه پست و مخابرات مصوب ۱۳۹۲/۸/۱۹ با رعایت قوانین و اعتبارات مندرج در بودجه سنواتی طی ردیف‌های خاص لحاظ می‌گردد تا در موارد و به میزانی که در قوانین در قالب کمک‌های فنی و اعتباری و یارانه سود تسهیلات تعیین می‌شود با رعایت قوانین مصرف شود.

پ- ...

۵- شبکه: شبکه دسترسی مبتنی بر تار (فیبر) نوری قابل بهره‌برداری با سطح کیفیت خدمت مطابق استاندارد مصوب کمیسیون.
۶- ...

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران در بند (۵) این ماده، در مقام تعریف «شبکه»، از واژه غیرفارسی «استاندارد» استفاده کرده است. حال آنکه مطابق الزام مصرح در اصل (۱۵) قانون اساسی، متون رسمی (از جمله متن اساسنامه‌های دولتی) باید با خط و زبان فارسی نگارش شود. بنابراین حکم این بند از این جهت مغایر با اصل مزبور است.

▪ نظر شورای نگهبان

۱- در بند (۵) ماده (۱)، استفاده از واژه غیرفارسی «استاندارد»، مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی شناخته شد.

ماده ۷-

هیئت امنای صندوق به شرح زیر است:

۱- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا نماینده تام‌الاختیار وی (رئیس هیئت امنا).

۲- وزیر امور اقتصادی و دارایی یا نماینده تام‌الاختیار وی.

۳- رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور یا نماینده تام‌الاختیار وی.

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران در بندهای (۱) تا (۳) این مقرر، حضور نمایندگان تام‌الاختیار وزیر ارتباطات، وزیر اقتصاد و رئیس سازمان برنامه به نیابت از مقامات مذکور در هیئت امنای صندوق را تجویز کرده است. حال آنکه دقت در وظایف هیئت امنا در ماده (۸) اساسنامه‌ی حاضر نشان می‌دهد که هیئت امنا، بالاترین رکن صندوق است و وظایف خطیری همچون تصویب برنامه‌ها و بودجه‌ی سالانه‌ی صندوق را بر عهده دارد. حال مطابق موازین فقهی، متصدیان مناصب عمومی حساس

حاکمیتی باید دارای شرایط شرعی «وثاقت» و «امانت» باشند و نظر به اینکه انتخاب نمایندگان تام‌الاختیار مذکور مقید به شرایط شرعی پیش گفته نشده است، مغایر با موازین شرعی است. گفتنی است اتصاف به شرایط شرعی مذکور برای وزرا و رئیس سازمان برنامه و بودجه، با توجه به احکام مصرح در «قانون نحوه انتصاب اشخاص در مشاغل حساس»، مفروض است.

▪ نظر شورای نگهبان

۲- در ماده (۷)، عدم ذکر شرایط وثاقت و امانت برای نمایندگان تام‌الاختیار مقامات مذکور در بندهای (۱) تا (۳)، خلاف شرع شناخته شد.

ماده ۸-

هیئت امانا به عنوان بالاترین رکن صندوق دارای وظایف و اختیارات زیر است:

۱- ...

۵- اتخاذ تصمیم در مورد تغییر یا اصلاح این اساسنامه و افزایش یا کاهش سرمایه صندوق و ارائه آن به هیئت وزیران جهت طی مراحل قانونی.

ماده ۱۱-

هیئت مدیره در چهارچوب قوانین و مقررات، دارای وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

۱- ...

۱۲- ارائه پیشنهادهای مربوط به تغییر و اصلاح این اساسنامه و نیز کاهش یا افزایش سرمایه صندوق به هیئت امانا.

۱۳- ...

▪ دیدگاه ابهام

در هیچ‌یک از مواد این اساسنامه، اشاره‌ای به رقم سرمایه‌ی اولیه‌ی صندوق نشده است. اما هیئت وزیران در بند (۵) ماده (۸) و بند (۱۲) ماده (۱۱)، در خصوص مراحل قانونی «افزایش یا کاهش سرمایه صندوق» تعیین تکلیف کرده است. در نتیجه با توجه به تعیین نشدن سرمایه‌ی

صندوق در اساسنامه‌ی آن، حکم بند (۵) ماده (۸) و بند (۱۲) ماده (۱۱) مبنی بر سازوکار افزایش یا کاهش سرمایه صندوق از طریق مراحل قانونی پیشنهاد هیئت مدیره به هیئت امناء و در نهایت ارائه آن به هیئت وزیران، موجد ابهام است. گفتنی است در متن ماده (۲) اساسنامه^۱ ماهیت حقوقی صندوق از این نظر که «شرکت دولتی» یا «مؤسسه‌ی دولتی وابسته به وزارت ارتباطات» است، روشن نشده است و ذکر موضوع «افزایش یا کاهش سرمایه صندوق» در حکم بند (۵) ماده (۸) و بند (۱۲) ماده (۱۱) اساسنامه، ابهام پیش گفته را تشدید می‌کند؛ چراکه موضوع تعیین سرمایه اولیه در اساسنامه و فرآیند قانونی افزایش یا کاهش آن، در شرکت‌های دولتی مطرح است.

■ نظر شورای نگهبان

۳- در بند (۵) ماده (۸) و بند (۱۲) ماده (۱۱)، با توجه به عدم ذکر میزان سرمایه این صندوق در اساسنامه، وجه ذکر صلاحیت پیشنهاد افزایش یا کاهش سرمایه توسط هیئت مدیره و اتخاذ تصمیم درباره آن توسط هیئت امناء ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهارنظر خواهد شد.

ماده ۱۲-

رئیس سازمان بالاترین مقام اجرایی صندوق است که در چهارچوب قوانین و مقررات، مفاد این اساسنامه، مصوبات هیئت امناء و هیئت مدیره و بودجه و برنامه مصوب، دارای اختیارات لازم برای انجام کلیه امور صندوق و وظایف و اختیارات زیر می‌باشد:

۱- ...

۳- نمایندگی صندوق در مراجع قضائی، اداری، ثبتی و همچنین در مقابل سایر اشخاص حقیقی و حقوقی با حق توکیل به غیر.

۴- ...

۱. ماده (۲) اساسنامه‌ی حاضر: «ماده ۲- به منظور استفاده حداکثری از ظرفیت‌های زیرساختی کاروران مخابراتی و توسعه شبکه دسترسی نهایی اینترنت پهن‌بند ثابت مبتنی بر تار (فیبر) نوری، صندوق توسعه شبکه تار (فیبر) نوری که در این اساسنامه به اختصار «صندوق» نامیده می‌شود، با شخصیت حقوقی مستقل و وابسته به وزارت با استفاده از امکانات موجود سازمان و بدون افزایش ساختار سازمانی و اجرایی و ایجاد نمایندگی و شعبه، تشکیل و طبق مفاد این اساسنامه فعالیت می‌نماید.»

▪ دیدگاه مغایرت

هیئت وزیران در بند (۳) این ماده، نمایندگی صندوق در مراجع قضایی و اداری را در شمار وظایف و اختیارات رئیس سازمان تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی (معاون وزیر ارتباطات) نهاده است. اما نظر به اینکه این تکلیف را قابل «توکیل به غیر» دانسته است، لازم است تصریح شود که وکیل منتخب رئیس سازمان باید دارای شرایط شرعی «وثاقت» و «امانت» باشد. چه اینکه منابع صندوق، منابع عمومی است و وکیل صندوق که عهده‌دار دفاع از منافع آن در مراجع قضایی و اداری در مقابل دعاوی اشخاص مختلف است، باید مطابق موازین فقهی فردی مورد وثوق و امین باشد. بنابراین حکم بند (۳) از جهت عدم تصریح به شرایط شرعی برای وکیل، مغایر با موازین شرعی است.

▪ نظر شورای نگهبان

۴- در بند (۳) ماده (۱۲)، عدم ذکر شرایط وثاقت و امانت در مورد وکیل، خلاف شرع

شناخته شد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مدظله‌العالی

«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸)

تهران | خیابان شهید بهشتی
خیابان سرافراز | کوچه پنجم | پلاک ۱۱

www.ccri.ac.ir

کدپستی ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳
دبیرخانه ۰۲۱۸۸۵۳۳۴۲۲

پژوهشکده شورای نگهبان